

Republika Slovenija
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR
INŠPEKTORAT RS ZA OKOLJE IN PROSTOR
URAD PREDSTOJNIKA
Dunajska 47
1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: 01 420 44 88, faks: 01 420 44 91

Ljubljana, 31.5.2005

EKO KROG- društvo za naravovarstvo in okoljevarstvo
1410 Zagorje ob Savi
Ravenska vas 3

Spoštovani!

Dne 24.5.2005 ste mi zastavili javno vprašanje v zvezi z inšpekcijskim nadzorom gospodarske družbe Lafarge Cement d.d. – Cementarna Trbovlje. Čudi vas, zakaj javnost ni seznanjena z ugotovitvami inšpektorata in njegovim ukrepanjem ter hkrati opozarjate na dejstvo, da zdravega okolja v Zasavju že desetletja nimate.

Uvodoma vam moram pojasniti, da je inšpekcijsko nadzorstvo oblika nadzora uprave nad izvajanjem zakonov in drugih predpisov ter da mora in sme inšpektor odrediti le na podlagi teh določene ukrepe, ter tako posegati v pravni položaj nadzorovanih oseb. Glede obveščanja javnosti o izrečenih ukrepih, ki jih ta v okviru svojega nadzora izreče zavezancu, pa je potrebno upoštevati določila Zakona o inšpekcijskem nadzoru, ki določa, da imajo le osebe, katerih pravice ali pravne koristi so z inšpektorjevim ukrepom prizadete položaj stranke v inšpekcijskem postopku. Obveščanje širše javnosti o izrečenih inšpekcijskih ukrepih je predvideno le v primerih, kjer je to potrebno iz preventivnih razlogov (v medijih). Seveda pa Inšpektorat odgovarja na vsa pisna vprašanja posameznikov, podjetij in institucij, ki se nanašajo na delovanje inšpekcije. S tem v zvezi posebej poudarjam, da so po načelu javnosti, ki ga opredeljuje 13. člen Zakona o varstvu okolja - okoljski podatki javni in ima vsakdo pravico dostopa do njih skladno s tem zakonom.

Svoje vprašanje ste razdelili na 5 točk, zato vam tako tudi odgovarjam:

1. Nadzor nad emisijami prahu in izvajanjem trajnih meritev emisij prahu in prašnih anorganskih spojin

Družba Lafarge cement d.d., Trbovlje ima dva vira emisije snovi v zrak, ki jih nadzira tukajšnja inšpekcija za okolje: klinker peč (rotacijska peč) s tremi izpusti in mlin cementa. Klinker peč ima tri izpuste in sicer izpust elektrofiltra klinker peči, izpust vrečastega filtra mlina premoga in izpust iz elektrofiltra hladilnika klinkerja. Mlin cementa ima izpust iz elektrofiltra.

Obratovalni monitoring emisij snovi v zrak iz peči za žganje klinkerja obsega občasne meritve vseh predpisanih parametrov in trajne meritve. Na elektrofiltru klinker peči se izvajajo trajne meritve naslednjih parametrov: T, prah, CO, SO₂, NO_x, O₂, TOC, pretok in vlaga. Na izpustu iz elektrofiltra mlina cementa in na elektrofiltru hladilca klinkerja pa se v obliki trajnih meritev meri prah.

V zaključku poročil ZZV Maribor iz leta 2002 in 2003, na katerega se v svojem vprašanju sklicujete, je navedeno, da je na izpustu elektrofiltra klinker peči v podjetju Lafarge Cement d.d., Trbovlje presežena mejna vrednost emisije žveplovega dioksida, medtem ko so emisije ostalih merjenih parametrov (prav tako emisije benzena in emisije kovin) v skladu z določili Uredbe o emisiji snovi v zrak iz naprav za pridobivanje cementa (Uradni list RS št. 73/94) in Uredbe o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja (Uradni list RS

št. 73/94, 68/96, 109/01). V poročilu meritev za leto 2002 je tudi zapisano, da so emisijske koncentracije skupnega prahu ter prašnih anorganskih spojin povišane in presegajo mejne vrednosti v času izrednega dogodka, to je izpada elektrofiltra – čistilne naprave. Zato mora imeti družba izdelan program ukrepov za tak primer. Izpadi elektrofiltra so tudi sicer redki, nekaj več jih je bilo v letu 2002, v času vzpostavljanja stabilnih obratovalnih razmer, ko so na novo namestili naprave za krmiljenje in regulacijo proizvodnega sistema. Iz navedenega sledi, da se zavezanec ravna v skladu z določili 12. člena splošne emisijske uredbe, ki od povzročitelja obremenitve zahteva, da za primer izpada čistilne naprave za odpadne pline izdelava program ukrepov in ga ob konkretnem dogodku tudi izvaja. Prav tako v konkretnem primeru ne gre za kršitev 14. člena uredbe saj se trajne meritve emisij prahu izvajajo.

2. Nadzor nad emisijami skupnega organskega ogljika (TOC)

Trajne meritve emisij organskih spojin izraženih v TOC na elektro filtru peči se izvajajo in so izmerjeni parametri v okviru dovoljenih mejnih vrednosti. Prav tako se v predpisanem obsegu izvajajo meritve organskih spojin (benzen, policiklični aromatski ogljikovodiki). Mejne vrednosti emisije snovi v zraku in vrednotenje emisije določa Uredba o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja (Ur.l.Rs, št. št. 73/94, 68/96, 109/01) in Uredba o emisiji snovi v zrak iz naprav za pridobivanje cementa (Ur.l.RS, št. 73/94). Vrste snovi v odpadnih plinih, parametre stanja plinov in obratovalne razmere, ki so predmet prvih meritev in obratovalnega monitoringa pa določa Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaženja ter o pogojih za njegovo izvajanje (Ur. l. RS št. 70/96, 71/00, 99/01, 17/03). V skladu s citiranimi predpisi vir onesnaževanja sodi v kategorijo 3.1 - obrat za proizvodnjo cementa ....Priloga 4-2. del citiranega pravilnika določa katere parametre je potrebno meriti za posamezen vir onesnaževanja.

Obveznost trajnih meritev določa 14. čl. Uredba o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja (Ur.l.RS, št. št. 73/94, 68/96, 109/01). Policiklični aromatski ogljikovodiki so vsota naslednjih snovi: benzo(a)piren, benzo(ghi)perilen, bezo(k)fluoranten, fluoranten, indeno(1,2,3-cd)piren in benzo(b)fluoranten. Rezultati kažejo, da merjeni parametri ne preokračujejo dovoljenih mejnih vrednosti.

3. Nadzor nad emisijami dioksinov

V družbi izvajajo občasne meritve dioksinov in furanov s strani pooblaščen organizacije. Inšpektor nima pravne podlage za odreditev trajnih meritev dioksinov in furanov. Priloga 4 - 2. del Pravilnika o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaženja ter o pogojih za njegovo izvajanje (Ur. l. RS št. 70/96, 71/00, 99/01, 17/03) določa, da je potrebno za ta vir izvajati tudi meritve dioksinov in furanov. Občasne meritve se v skladu s 13. členom pravilnika izvajajo enkrat letno v razmikih, ki ne smejo biti krajši od šestih mesecev V poročilu meritev emisije snovi v zrak za leto 2002 je zapisano, da ni določene mejne vrednosti emisije polikloriranih dibenzodioksinov in furanov (PCDD/F) in da je njihova koncentracija, izmerjena pri zavezancu, nizka. V poročilu za leto 2003 pa je prav tako zapisano, da mejne vrednosti za PCDD/F niso določene, izmerjena koncentracija pa je pod mejno vrednostjo, ki velja za sežigalnice odpadkov.

4. Nadzor nad »črnimi gradnjami« v Lafarge cement d.d - Cementarna Trbovlje

Gradbeni inšpektor Inšpektorata RS za okolje in prostor je na podlagi vložene prijave, da je investitor Lafarge Cement d.d., Trbovlje, ob obstoječi kurilni napravi cementarne postavil montažen kovinski zabojsnik oz. silos (kot deponijo) za skladiščenje alternativnih vrst goriva uvedel tudi inšpekcijski postopek po Zakonu o graditvi objektov in izvedel ugotovitveni postopek. Iz njega izhaja, da obravnavani zabojsnik in instalacije oz. naprave v zvezi z njim niso objekt v smislu določb zakona o graditvi objektov.

Izvršena dela je namreč na podlagi določb 3. člena Zakona o graditvi objektov možno opraviti kot investicijska vzdrževalna dela, za katera pa ni potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje. Tretji člen v točki 10.2 prvega odstavka tega zakona določa, da med drugim investicijska vzdrževalna dela pomenijo izvedbo izboljšav, ki sledijo napredku tehnike, tehnološke naprave in oprema pa se posodobijo oziroma izvedejo druge njihove izboljšave.

Ker obravnavane naprave predstavljajo le dopolnitev k napravam obstoječega kurišča, služijo le namenu koriščenja dodatnih vrst goriva v obstoječi kurilni napravi, jih je, kot navedeno, možno postaviti brez gradbenega dovoljenja.

V tem konkretnem primeru torej ni podlage za izrek ukrepa gradbene inšpekcije in izvedena dela ne predstavljajo »črne gradnje«, kot to navajate v svojem vprašanju.

Sosežig

Družba si je sicer pridobila predpisano dovoljenje za sosežig odpadkov, vendar te dejavnosti ni nikoli izvajala, ne v času veljavnosti dovoljenja, niti sedaj. Veljavnost dovoljenju je tudi sicer že potekla (septembra 2004). Preverjanje ali se sosežig izvaja ali ne zagotavlja inšpekcija z rednim inšpekcijskim nadzorom.

5. Nadzor nad uporabo goriva

Za izvedbo zamenjave goriva iz mazuta na premog si je zavezanec pridobil gradbeno dovoljenje za zamenjavo tehnološkega goriva iz mazuta na premog št. 3701-19/00 z dne 15.01.2001. V postopku izdaje gradbenega dovoljenja je bilo izdelano Poročilo o vplivih na okolje št. PVO-2/98 - zamenjava tehnološkega goriva, katerega je izdelalo podjetje ENVITA d.o.o., Ljubljana.

Ustreznost uporabljenih goriv in potek tehnološkega procesa se posredno preverja z meritvami emisij predpisanih parametrov. Te se, kot je bilo že zgoraj odgovorjeno, redno izvajajo, ugotovljene prekoračitve emisij SO₂ pa niso vzrok v gorivu, temveč v vhodni surovini (lapor), ki ima povečano vsebnost žvepla. Dovoljene mejne vrednosti za benzen so se, kot to pravilno ugotavljate, spremenile (trenutno je mejna dovoljena vrednost 5 mg/m³), vendar to dejstvo z inšpekcijskim nadzorom ni v nikakršni povezavi. Ta namreč le nadzira, ali so emisijske in imisijske vrednosti skladne z dovoljenimi.

Ob zaključku svojega javnega vprašanja me spominjate na mojo nekdanjo izjavo, češ da je ekologija pač draga stvar in da se bo eko kriminal vedno dogajal. Res je, da je ekološko prilagajanje raznih proizvodnih procesov drago, mislim, da se v tem tudi strinjamo, da pa gre v konkretnem primeru za eko kriminal, pa moram odločno zanikati, pri čemer seveda nikakor ne nastopam v funkciji zagovornika Lafarge Cement d.o.o.- Cementarna Trbovlje, ki je tudi sicer pod stalnim inšpekcijskim nadzorom. Gledano razvojno so se namreč predpisi iz področja varstva okolja sprejemali postopno s tem, da se ob omogočanju svobodne gospodarske pobude uveljavijo tudi novi standardi za zagotavljanje zdravega življenjskega okolja. Temu je seveda sledila tudi vsebina inšpekcijskega ukrepanja za odpravo virov in posledic čezmernega obremenjevanja okolja. Kar se tiče inšpekcijskega nadzora je bilo zaradi nesporno ugotovljenega čezmernega obremenjevanja okolja z emisijo žveplovega dioksida (emisijo SO₂) iz podjetja Lafarge Cement d.d. že v septembru 2003, na podlagi 2.odstavka 36. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 32/93, 44/95-odl.US, 9/99-odl.US, 56/99-ZON, 22/00-ZJS, 1/96), s strani inšpekcije odrejeno, da mu Ministrstvo za okolje in prostor odredi pripravo in izvedbo sanacijskega programa. Podjetje je ta program izdelalo in posredovalo upravnemu organu v predpisanem roku, to je do 31.03.2004.

Ker podjetje Lafarge Cement d.d. v svojih proizvodnih postopkih uporablja naprave, ki lahko povzročijo onesnaževanje večjega obsega, si mora v skladu z določili novega Zakona o varstvu okolja ZVO-1 (Ur.l.RS, št. 41/2004) za obratovanje te vrste naprav pridobiti okoljevarstveno dovoljenje. V postopku izdaje tega dovoljenja bo ob sodelovanju javnosti preverjeno izpolnjevanje vseh okoljevarstvenih zahtev in drugih predpisanih pogojev, ki v zakonski ureditvi do sprejetja ZVO-1 niso bili zahtevani. Upravljavci obstoječih naprav so dolžni pridobiti to dovoljenje do 31.10.2007, sicer pristojno ministrstvo izda odločbo o prenehanju obratovanja oz. delovanja naprave.

Lepo vas pozdravljam,

Bojana Pohar

Glavna inšpektorica RS za okolje in prostor